

Bir karar incelemesi: AİHM, Samoylova/Rusya kararı

AİHM, vergisel konulardaki son güncel kararında; başvuru Samoylova'nın vergi gelirinin televizyonlarda ifşa edilmesi nedeniyle adil yargılanma hakkı ve özel hayatının gizliliğinin ihlali konularını inceliyor. Odağımızda, mükellef Samoylova'nın AİHM tarafından tespit edilen hak ihlalleri bulunuyor.

→ Başvuruya konu olay

→ AİHM'in özel hayatın gizliliği hakkı ile ilgili değerlendirmesi

→ AİHM'in adil yargılanma hakkı ile ilgili değerlendirmesi

→ Sonuç olarak

Bir karar incelemesi: AİHM, Samoylova/Rusya kararı

AİHM, vergisel konulardaki son güncel kararında; başvuru Samoylova'nın vergi gelirinin televizyonlarda ifşa edilmesi nedeniyle adil yargılanma hakkı ve özel hayatının gizliliğinin ihlali konularını inceliyor. Odağımızda, mükellef Samoylova'nın AİHM tarafından tespit edilen hak ihlalleri bulunuyor.

AİHM, Samoylova'nın başvurusunu, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6'ncı maddesiyle korunan adil yargılanma hakkının ihlali ve 8'inci maddesiyle korunan özel hayatın gizliliğinin ihlali açılarından ele almıştır.

Başvuruya konu olay

Emekli bir savcı olan başvuru Samoylova'nın devam eden bir davasını, popüler bir televizyon programı ekrana taşıyarak, sanıkların devam eden cezai kovuşturmalarına, gelir kaynaklarına ve lüks yaşam tarzlarına ilişkin bir haber yayımlamıştır.

Haberde, bay Samoylova'nın tam adı, Moskova'daki resmi kayıt adresi, resmi vergi mükellefi kimlik numarası ve 2004-07 yılları için beyan edilen gelirine yer verilen ve vergi müfettişine gönderilmiş olan bir mektubun gösterimi yapılmıştır. Sunucu, böyle bir evin değerinin 2.000.000 ABD doları olduğunu ve Bay Samoylova'nın geliri, karısının ve oğlunun geliri ile birlikte hesaplanırsa dahi, 2004-07 için 2.000.000 RUB civarında olacağını ve bu tutarın o bölgede bir "hamster evi" almaya dahi zar zor yettiğini ifade etmiştir. Ardından sunucu şu değerlendirmeyi yapmıştır: "Soruşturma doğrulandı, savcılar (Bay Samoylova ve başka bir kişi) yasadışı yollarla yaşıyorlar." **paragraf 7.**

Başvuru Samoylova, yayınlara ilgili yerelde açtığı davada, evin fiyatının abartıldığını ve gerçek gelir beyanının da gösterilenden daha fazla olduğunu ifade etmiştir. Yayın nedeniyle itibarının zedelendiğini ve gazeteciler tarafından tacize uğrayarak da özel hayatının gizliliğinin ihlal edildiğini belirtmiştir. **paragraf 10.**

Yerel mahkeme ve temyiz mahkemesi Samoylova'nın davalarını reddetmiştir. **paragraf 15-17.**

Bir karar incelemesi: AİHM, Samoylova/Rusya kararı

AİHM'in adil yargılanma hakkı ile ilgili değerlendirmesi

AİHM, davayı öncelikle adil yargılanma hakkı açısından ele almıştır. Mahkeme özellikle, başvuruçunun, korunma sağlanmış olan vergilendirme verilerine rağmen, ihtilafli gelir belgesini yayımlanma biçiminin yasallığının, yerel mahkeme tarafından yeterince incelenmediğini belirlemiştir. [paragraf 49.](#)

Bu noktada AİHM, 27'nci paragrafta, vergi verilerinin yasal mevzuatta koruma altına alınması konusyla ilgili olarak; Rusya Yüksek Mahkemesi'nin, "vergi mükellefi kimlik numarası, bir bireyin aile durumu veya ilişkileri ile ilgili kişisel nitelikte bilgiler içermemekte ve bu nedenle özel hayatın dokunulmazlığının korunması kapsamına girmediği" değerlendirmesini tespit etmiştir.

Aynı zamanda AİHM'e göre yerel mahkemeler, başvuranın, özellikle tam adının, ikametgah adresinin, vergi mükellefi kimlik numarasının ve evinin iç kısımlarının fotoğraflarının açıklanması nedeniyle, başvuranın özel hayatın gizliliğini ihlal ettiği iddialarını da yeterince ele almamıştır. [paragraf 50.](#)

Burada AİHM'in dikkat ettiği konu, müfettiş tarafından gazetecilere sağlanan vergi bilgilerinin, gazeteciler tarafından ceza davası dosyasından elde edilmesinin yasallığının incelenmemiş olduğudur. Nitekim 88'inci paragrafta, Rusya kanunlarında ceza dava dosyalarının açıklığından bahsedilmektedir.

Böylece AİHM'e göre mahkemeler, başvuruçunun Sözleşme'nin 6'ncı maddesiyle koruma altına alınmış adil yargılanma hakkını ihlal etmiştir. [paragraf 51.](#)

AİHM'in özel hayatın gizliliği hakkı ile ilgili değerlendirmesi

Gazetecilerin bilgi edinme yöntemine ilişkin olarak, müfettişin dava konusu vergi dairesinin 19 Kasım 2008 tarihli yazısının bir kopyasını gazetecilere verdiği tartışmasızdır. Hukuk mahkemeleri, davacılara ilişkin bilgilerin hukuka uygun olarak alındığını değerlendirmiştir. Nitekim o tarihte Ceza Muhakemesi Kanununun 161'inci maddesi, bir ceza davası dosyasında yer alan "verilerin" ifşasına izin vermektedir. [paragraf 88.](#)

Öte yandan gazetecilerin kullandığı bilgilerin doğruluğu ve güvenilirliği ile ilgili olarak, AİHM, meşru kaygılarla kamu tartışmasına katkıda bulunurken ve iyi niyetle hareket ederken, **basının normal olarak bağımsız araştırma yapmak zorunda kalmadan resmi raporların içeriğine güvenme hakkına sahip olması gerektiğini** yineliyor. Bu, gazetecilerin, özellikle resmi belgede sunulan olguların doğruluğuyla ilgili olarak, daha fazla doğrulama olmaksızın resmi kaynaklardan toplanan bilgilere dayanarak, olaylar hakkında haber yapmakta özgür olmaları gerektiği anlamına gelmektedir. [paragraf 89.](#)

Mevcut davada, söz konusu belge, Bay Samoylova'nın, ceza davasında müfettişin bilgi talebine yanıt olarak sunduğu vergi dairesinin mektubudur. Görünüşe göre bu mektup daha sonra delil olarak soruşturma dosyasına kabul edilmiştir. [paragraf 90.](#)

Sonuç olarak

Adil yargılanma hakkının ihlali olan olgu; müfettiş tarafından gazetecilere sağlanan vergi bilgileri değil, bunların gazeteciler tarafından ceza davası dosyasından elde edilmesinin yasallığının yerel mahkemeler tarafından yeterince incelenmemiş olması nedeniyledir.

Özel hayatın gizliliği hakkının ihlali olan olgu; evinin iç görüntülerinin yayınlanmasıdır. Özel hayatın gizliliği hakkının ihlal edilmediğine karar verilen diğer olay ise; vergi gelirlerinin televizyonda gösterilme biçimidir. AİHM'i, bu konuda ihlal olmadığı kararına iten olgular ise;

- Yerel mahkemeler tarafından Samoylova'ya bu gelirini ispat etme noktasında yeterli açıklama hakkı verilmesi,
- Vergi gelirleri bilgilerinin kamuya açık olduğuna ilişkin Rusya Mahkemesi içtihadı,
- Ve son olarak ceza davalarının açıklığı ilkesidir.

Daha fazlası

AİHM'in resmi karar arama portalı Hudoc'a [buradan](#), 14.12.2021 tarihli Samoylova/Rusya kararına [buradan](#), kararın Türkçe'ye resmi çevirisini bulunmadığından google translate çevirisine ise [buradan](#) ulaşabilirsiniz.

Bir karar incelemesi: AİHM, Samoylova/Rusya kararı

Öte yandan başvuranın düşük gelirine ilişkin bilgilerin yanlış olduğu, hukuk davalarında açıkça ortaya konmamıştır. Her ne olursa olsun, bu yargılamalarda başvurana, bu bilgilerin doğruluğuna itiraz etme fırsatı verilmiş ve hukuk mahkemeleri değiştirilen verileri dikkate almıştır. [paragraf 91](#).

AİHM'in, özellikle hukuk davalarında tespit edildiği şekliyle gelir-gider eşitsizliğinin "önemi" ile ilgili olarak, bu değerlendirmeye katılmamak için yeterli bir temeli yoktur. [paragraf 94](#).

Sonuçta AİHM, üçe karşı dört oyla, iddia edilen iftira ve başvuranın beyan edilen geliri olarak sunulan verilerin gösterilmesiyle ilgili olarak, Sözleşme'nin 8'inci maddesinin ihlal edilmediğine; numarasının ve kır evinin iç görüntülerinin gösterilmesiyle ilgili olarak 8'inci maddenin ise ihlal edildiğine karar vermiştir. [paragraf 104](#).

